

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ»**

Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність	С4 «Психологія»
Освітня програма	Психологія
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньо-професійної програми	вибірковий
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Заочна
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	4 / 120
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 10 год.
	Практичні – 10 год.
	Самостійна робота – 100 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Сторінка курсу на платформі Teams	Доступ надається в індивідуальному порядку

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «**Психологія адиктивної поведінки**» є вибірковою професійно-орієнтованою дисципліною, яка спрямована на формування у студентів системних знань про природу адиктивної поведінки, механізми формування та розвитку різних видів залежностей, а також розвиток практичних навичок діагностики, профілактики та психологічної роботи з особами, які мають адиктивні розлади.

Мета навчальної дисципліни «**Психологія адиктивної поведінки**»: поглиблення знань і оволодіння теоретичними знаннями, практичними навичками у сфері психології адиктивної поведінки, формування компетентностей для професійної роботи з різними формами залежностей у клінічних, консультативних та реабілітаційних контекстах.

Основними **завданнями** є:

вивчення теоретичних основ адиктивної поведінки та її класифікації;
аналіз психологічних, біологічних та соціальних механізмів формування залежностей;

освоєння методів діагностики адиктивної поведінки та оцінки її тяжкості;
формування навичок психологічної роботи з особами з адиктивними розладами;

розвиток умінь розробляти профілактичні та корекційні програми;

вивчення особливостей роботи психолога з різними типами залежностей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати**:

теоретичні основи адиктивної поведінки, її класифікацію та відмінності між різними формами залежностей;

психологічні, біологічні та соціальні механізми формування та підтримання адиктивної поведінки;

методи діагностики адиктивних розладів та критерії оцінки їх тяжкості;

підходи до психологічної роботи з особами з різними типами залежностей у клінічних, консультативних та реабілітаційних контекстах;

принципи розробки профілактичних та корекційних програм у сфері адиктивної поведінки.

уміти:

здійснювати психологічну діагностику адиктивної поведінки та визначати ступінь її тяжкості;

аналізувати біопсихосоціальні чинники формування залежності в кожному конкретному випадку;

розробляти та реалізовувати індивідуальні та групові корекційні програми для осіб з адиктивними розладами;

проводити профілактичну роботу з різними групами ризику щодо формування залежностей;

взаємодіяти з міждисциплінарною командою фахівців у процесі комплексної допомоги адиктивним клієнтам.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково наступні Soft skills:

безоцінне сприйняття та емпатія: розвиток здатності працювати з клієнтами з адиктивною поведінкою без засудження та стигматизації; уміння зберігати терапевтичну теплоту і водночас дотримуватися чітких професійних меж;

стійкість до фрустрації: уміння зберігати мотивацію та професійну ефективність в умовах повільного прогресу або рецидивів клієнта; здатність сприймати невдачі як частину процесу та не переносити їх на власну самооцінку;

міждисциплінарна комунікація: навички конструктивної взаємодії з медичними працівниками, соціальними службами та правоохоронними органами; уміння узгоджувати підходи та відстоювати психологічну складову комплексної допомоги;

профілактичне мислення та просвітництво: здатність розробляти та доносити профілактичні повідомлення до різних цільових аудиторій; уміння поєднувати наукову обґрунтованість із доступністю викладу для широкого загалу.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні основи адиктивної поведінки.

Тема 2. Етіологія та механізми формування залежностей.

Тема 3. Хімічні залежності: алкоголізм та наркоманія.

Тема 4. Нехімічні (поведінкові) залежності.

Тема 5. Діагностика, профілактика та психологічна робота з адикціями.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Мостова Т. Д. Психологія адиктивної поведінки, Одеса : Астропринт, 2022. 67 с.

2. Мудрик А. Б. Психологія залежної поведінки : навчальний посібник. Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2022. 236 с.

3. Практикум із групової психокорекції: підручник / О.О. Прокоф'єва, О.В. Ковальова, Г.Б. Варіна, О.В. Кочкурова. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2020. 465 с.

4. Психологічні механізми ресоціалізації осіб з девіантною поведінкою в умовах суспільних змін : монографія / Максимова Н. Ю., Грись А. М., Манілов І.Ф., Литвинчук Л.М., Рябовол Т.А., Філоненко Л.А., Максим О.В., Щербина-Прилука В.М.; за ред. Н. Ю. Максимової. К.: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2018. 272 с.

5. Психологія девіантної поведінки особистості : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: О. Д. Сафін, С. П. Байда. Умань : Візаві, 2021. 202 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://dnpb.gov.ua>
2. Електронна бібліотека НАПН України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://lib.iitta.gov.ua>
3. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: www.mon.gov.ua
5. Навчально-інформаційний портал БІНПО: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://binpo.com.ua>